

מערך לשעת חינוך מרחוק

נושא: מתנת הבחירה

תרגיל פתיחה- משימה:

גשו למטבח והביאו בבקשה אחד מהשניים: או קוביית שוקולד או כוס מים.
סבב שיתוף: מה בחרת להביא? שוקולד או מים? ולמה? מה הסיבה?
אין דבר כזה "סתם" או "אין לי מושג". יש איזושהי סיבה גם אם היא סתמית.
(לאחר הסבב ניתן לברך "שהכל" בקול לפי התור, וכולם עונים אמן, לזכות עמי"ש).

הסבר רעיוני של הנושא:

בחיים עומדות בפנינו הרבה פעמים הזדמנויות לבחור. יש לנו 2 אפשרויות, והחלטה בידיים שלנו.
מה נבחר? איך נבחר? זה תלוי רק בנו. הקב"ה נתן ליהודי את המתנה הגדולה הזו שנקראת "כח הבחירה".
לאדם יש כוח עצום, כוח להפעיל שיקול דעת, כוח לבחון את 2 הצדדים ולהכריע במה הוא בוחר.
ללא כוח הבחירה האדם היה כמו רובוט. כל העשייה שלו היתה אוטומטית לגמרי. ואז גם לא היה טעם לחייב אותו במצוות או להעניש אותו על עבירות.
אבל האדם הוא לא רובוט. האדם היהודי קיבל משמים את כוח הבחירה, ויחד איתו את החיוב לבחון את האפשרויות, לזהות מי מביניהן היא הטוב, ומי הרע. ואז לבחור בטוב.
ב"הלכות תשובה" נאמר:

רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו, ואין הקב"ה גוזר על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע... ודבר זה עיקר גדול הוא והוא עמוד התורה והמצווה, שנאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים, וכתוב ראה אנכי נותן לפניכם היום, כלומר שהרשות בידכם וכל שיחפוץ האדם לעשות ממעשה בני האדם עושה בין טובים בין רעים... אבל נדע בלא ספק, שמעשה האדם ביד האדם, ואין הקב"ה מושכו ולא גוזר עליו לעשות כך... ומפני זה נאמר בנבואה, שדנים את האדם על מעשיו – כפי מעשיו: אם טוב ואם רע. (הלכות תשובה, פרק ה, הלכה א-ה)

יש לנו בידיים כוח עצום. כוח לבחור. כוח להחליט. כוח לסלול את הדרך שלנו בעצמנו.
צדיק הלך עם תלמידיו ביער וראו גזע עץ נפול על הקרקע מעוצמת השלגים. כולם הסתכלו על העץ הגדול, שאל הצדיק את תלמידיו: החומר גלם הזה, העץ הזה, הוא טוב או רע? וענה להם: תלוי מה עושים בו!
אפשר לעשות ממנו ארון קודש- היכל לספר תורה ואפשר חלילה ליצור ממנו פסל לעבודה זרה, צלב. הבחירה בידינו מה לעשות עם חומר הגלם.

תרגיל:

נסו לחשוב על חפץ, מושג או ביטוי מסוים שמתחיל באות הראשונה של השם שלכם. למשל: אסתר-אור.
קעת נסו לחשוב כיצד ניתן לנצל את החפץ או המושג לדברים טובים, וכיצד ניתן לנצל אותו לדברים פחות טובים...
סבב שיתוף.

דוגמה מהחיים:

חני וציפי התאומות גדלו באותו הבית. ילדותן עברה עליהן בבית עני וקשה יום.
לימים כשהתבגרו ונישאו, חני פרחה וגידלה את משפחתה בשמחה ואילו ציפי הקימה בית ממורמר וגידלה את ילדיה בעצבות ומתוך מצוקה וקושי.
כשנשאלה חני מה גורם לה להיות תמיד בשמחה, היא ענתה: גדלתי במשפחה עניה וקשת יום ועל כן אני כ"כ שמחה על כל דבר שיש לי כיום- כבוגרת.
כשנשאלה ציפי מדוע היא עצובה היא ענתה: גדלתי במשפחה קשת יום ועניה ועל כן תמיד אני מרגישה חסר וצער וקושי.
כיצד יתכן? הרי שתיהן גדלו בדיוק באותו הבית.

תרגיל: נסו לחשוב על סיטואציות מחיי שתי האחיות, בהן כל אחת בחרה אחרת, וזה מה שהוביל להבדל הגדול בחייהן.

המלחמה הפנימית שלי:

אז איך עושים את זה??? איך בוחרים?

ניתנה לכם מקודם הוראה להביא מים או שוקולד. אף אחד לא אמר לכם במה לבחור. זו היתה החלטה שלכם.

וכיצד בחרתם? גם אם לא שמתם לב, הפעלתם שיקול דעת ובחנתם את האפשרויות:

מים יותר בריא. שוקולד יותר טעים. מים יותר זולים. שוקולד משמין. מים יש בכל בית. שוקולד-לא תמיד. השוקולד חלבי

ואכלתי בשרי. השוקולד נמצא פה על השולחן ובשביל מים צריך לקום וללכת למטבח... וכן הלאה הלאה.

הפעלתם שיקול דעת ובחנתם את הנתונים (גם אם עשיתם את זה מאד מהר ובלי לשים לב), שהביאו אתכם בסופו של דבר

לבצע את הבחירה שלכם, שהיתה שונה מהבחירה של אחרים בקבוצה, שהפעילו שיקול דעת שונה. פשוט בחרתם.

כמובן שלא תמיד הבחירות שלנו הן פשוטות, כמו שוקולד ומים. יש בחירות יותר משמעותיות, והחלטות יותר מסובכות, וגם

שם, התפקיד שלנו הוא לזהות את 2 הצדדים ולפתוח בסוג של "מלחמה" ביניהם, כשכל צד מציג את הטענות שלו.

ואז אנחנו יכולים לבחור:

מי צודק? מה יותר נכון? מה עדיף? מה כדאי? מה טוב ומה פחות טוב? מה ה' היה רוצה שאבחר? מה מצפים ממני?

לא לפעול על אוטומט. לא להירדם בשמירה. לא לבחור בלי מחשבה. לא לבזבז את המתנה הזו שנקראת "כוח הבחירה".

סבב שיתוף לסיכום:

חשבו ותנו דוגמה איפה ניתן לפגוש במצב הנוכחי את מתנת כח הבחירה? (ברמה היומיומית...)

אילו שיקולי דעת תוכלו להפעיל כדי לבצע בחירה טובה ונכונה?

באילו תחומים נראה לכם שתוכלו לפעול טוב יותר, בעקבות העירנות ושימת הלב לכוח הבחירה?